

CROSSBORDERJURISTS (SINIR AŐAN HUKUKÇULAR) DERNEĐİ
HUKUKSUZLUKLARI ARAŐTIRMA VE ANALİZ KURULU (HAAK)

BAŞVURUCU (MEHMET KILIÇ) KARARI

(Karar Numarası: 2021/13)

Karar Tarihi: 04.01.2022

I. BAŞVURU KONUSU

Başvurucu **Mehmet KILIÇ** Derneğimize başvuru yaparak tutukluluk süresince hakkında verilmiş mahkeme ve hâkimlik kararları ile savcılık taleplerinin incelenmesini, hukuka uygun olup olmadıkları konusunda görüş bildirilmesini ve bu kararları veren hâkim ve savcıların ceza, tazminat ve disiplin hukuku çerçevesindeki sorumlulukları konusunda kanaatimizi içeren bir rapor düzenlenmesini talep etmiştir.

II. BAŞVURUCUNUN TUTUKLULUK SÜRECİNDE VERİLEN KARARLAR VE KARAR VEREN YARGI MENSUPLARI

A. İDDİANAME HAZIRLAMA ÖNCESİ

a. Tutuklama Talep Eden Savcı(lık):

- Ankara Başsavcısı (**Harun KODALAK**-34030)
- Ankara Savcısı (**Serdar COŞKUN**- 39663)
- Yüksekova Başsavcısı (**Turgut TÜRKMEN**- 101632)
- Yüksekova Savcısı (**Mithat ÖZ**-150963)
- Erzurum Savcısı (**Akif DÜZGÜN**- 125939)

b. Tutuklama ve/ya Adli Kontrol Kararı Veren Hâkim/lik:

- Yüksekova Sulh Ceza Hâkimliği (Hâkim **Sefa ÖNER**- 153475) (Adli Kontrol)
- Ankara Sulh Ceza Hâkimliği (Hâkim **Ali KELEŞ**- 120718) (Adli Kontrol)
- Erzurum Sulh Ceza Hâkimliği (Hâkim **Gülşah KABLAN ŞEN**- 119005) (Tutuklama)

c. Tutuklamaya Konu Suçlama(lar):

- Anayasal Düzeni Ortadan Kaldırmaya Teşebbüs Etme
- Silahlı Terör Örgütü Üyeliği

d. Tutuklama Kararında Dayanak Olarak Kullanılan Veriler:

- HSK Açığa Alma Kararı
- MİT Bylock tespit raporu
- Etkin pişmanlık kapsamında alınan şüpheli anlatımları

B. İDDİANAME HAZIRLANMA SONRASI

a. İddianamede Delil Olarak Kullanılan Veriler

- HSK açığa alma kararı
- MİT Bylock tespit raporu
- Etkin pişmanlık kapsamında alınan şüpheli anlatımları

b. Yargılama Aşamasında Tutuklamanın Devamına Karar Veren Hâkim ve Savcılar

1. **Akif DÜZGÜN** (125939) (İddianameyi yazan savcı)
2. **Ömer Özgür ERCAN** (39966)
3. **Şule GEDİK** (139767)
4. **Burak AKPINAR** (189523)
5. **Özlem AKDENİZ** (174435)
6. **Merve Fadime İNCE** (171568)
7. **Halil KURT** (122563)
8. **Melih AVCI** (95041)
9. **Pınar DEMİR YILMAZEL** (125480)
10. **Buket ÇELİK ARI** (154603)
11. **Muhammed Ertuğrul GÜMÜŞ** (165897)
12. **Zeynep YARGICI** (171274)
13. **Murat AYDIN** (192110)
14. **Zehra YÜKSEL** (212444)
15. **Zübeyde ULAŞ OTUR** (122340)
16. **Mahmut KIZILELMA** (174540)
17. **Adem ÇÖREK** (153183)

c. İstinaf Aşamasında Tutuklamanın Devamına Karar Veren Erzurum BAM 2. Ceza Dairesi Üyeleri

1. **Murat UZUN** (98436)
2. **Mahmut ATEŞ** (95186)
3. **Eşref DURMUŞ** (105053)

III. DEĞERLENDİRME

Söz konusu kararları incelemek üzere Derneğimizin bir üyesi bir raportör olarak görevlendirilmiştir.

Raportör görüşünü içerir raporunu Kurulumuza sunmuştur.

Kurulumuz tüm üyeleri tarafından sunulan rapor ve başvurucuya ait ibraz edilmiş **2016 yılında verilmiş (3) adet, 2017 yılına ait (11) adet ve 2018 yılına ait (15) adet** karar/talep incelenerek, T.C. Anayasası ve ceza mevzuatı, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Birleşmiş Milletler ilgili komite ve komisyon kararları ile Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve Venedik Komisyonu'nun Türk yargı sistemi, mahkemelerin işleyişi, temel hak ve özgürlüklerin ihlaline ilişkin rapor ve görüşleri doğrultusunda değerlendirme yapılmıştır.

Başvurucu Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmakta iken 15 Temmuz darbe teşebbüsü gerekçe olarak kullanılarak 16 Temmuz 2016 tarihinde HSK tarafından açığa alınmış ve aynı gün Ankara Başsavcılığı tarafından hakkında örgüt üyeliği ve darbeye teşebbüs suçlaması ile soruşturma başlatılmıştır. Başvurucu savcı olarak görevli iken Ankara Başsavcılığı'nın başlattığı soruşturma ve yazılı talimatı sonrasında Yüksekova Başsavcılığı tarafından gözaltına 16.7.2016 tarihinde gözaltına alınmış ve 2 gün süre ile gözaltında tutulmuştur. Gözaltı sonrasında başvurucu, savcılık tarafından tutuklama talebiyle Sulh Ceza Hakimliği'ne sevk edilmiş ve her iki suçlamadan önce 18.7.2016 tarihinde Yüksekova Sulh Ceza Hakimliği

tarafından adli kontrol ile serbest bırakılmış, sonrasında soruşturma dosyasını devralan Erzurum Başsavcılığı tarafından 14.8.2017 tarihinde tutuklama talebiyle sulh ceza hakimliğine sevk edilmiş ve aynı gün tutuklanmıştır. Silahlı terör örgütü üyeliği suçundan hakkında iddianame düzenlenmiş ve yargılaması Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yapılmıştır.

Başvurucu 485 gün tutuklu kaldıktan sonra tahliye edilmiştir.

A. KARARLARDA SOMUT VE HUKUKEN KABUL EDİLEBİLİR BİR DELİL BULUNUP BULUNMADIĞINA İLİŞKİN İNCELEME

Kuruluma sunulan hâkimlik (veya mahkeme) kararları incelendiğinde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinde tutuklamaya ilişkin şartların oluştuğuna dair kararı okuyan üçüncü kişiyi ikna edebilecek bir delil değerlendirilmesi yapılmadığı; sadece kanunda yazılı ifadelerin tekrarıyla yetinildiği; kararda yer almayan ancak dosyada var olduğu düşünülebilecek delillerin hukukiliği noktasında bir değerlendirme ve inceleme yapılmadığı; başvurunun itiraz ve tahliye talep dilekçelerinde öne sürdüğü hususların neden kabul edilmediği konusunda hiçbir değerlendirmeye yer verilmediği; AİHM'in 5. madde kapsamındaki içtihatlarında belirlenen delil ve delil değerlendirme kriterlerinin karşılanmadığı, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle teminat altına alınan hakların kullanımının geriye dönük ve ayrımcılık temelli olarak kişi aleyhine suçlama delili olarak kullanıldığı Kurulumuz tarafından gözlemlenmiştir.

B. KARARLARIN GEREKÇELİ OLUP OLMADIĞI HUSUSUNDA YAPILAN İNCELEME

Anayasa'nın 141. maddesi ile emredilen ve CMK'nın 34. maddesinde tekrarlanan ve uluslararası insan hakları sözleşmeleri ile güvence altına alınan, mahkeme ve hâkimlik kararlarının gerekçeli olması şartının karşılanmadığı; sebep-sonuç ilişkisi tesis edilmediği, söz konusu kararlarda sadece yasa maddelerinde yer alan ölçütlerin tekrar edildiği, kararlarda bireyselleştirme yapılmadığı, ölçülülük-orantılılık-gereklilik gibi kıstasların karşılanmadığı, bu nedenle başvurunun karara karşı etkin bir itiraz hakkı kullanmasının önlenmediği görülmüştür.

Başvurucu aleyhine gerek tutuklama talep yazısı ve tutuklama kararında, gerek iddianamede ve gerekse gerekçeli mahkûmiyet kararında gösterilen ve kullanılan bilgi ve belgelerin başvurunun üzerine atılı ve tutuklanmasına dayanak olarak kullanılan darbeye teşebbüs ve silahlı terör örgütü üyeliği suçlamasını ispatlamaya, tutuklanmasını haklı ve makul göstermeye yeterli önem ve değerde olmadığı; bu verilerin yukarıda isimleri yazılı hâkim ve savcılar tarafından keyfi yorumlamaya tabi tutulup, bunlardan çıkartılması mümkün olmayacak önem ve ağırlıkta subjektif sonuçlara varıldığı, varılan sonuçlar ile bunlara dayanak olarak kullanılan veriler arasında mantık ve hukuk ilkeleri ile uyumlu, üçüncü kişileri ikna edebilecek mahiyette bir bağlantı kurulmadığı Kurulumuzca gözlemlenmiştir.

Bu haliyle söz konusu kararların gerekçesiz olduğunun kabul edilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

C. KARARLARI VEREN HÂKİM VE SAVCILARIN TARAFSIZLIĞINA VE BAĞIMSIZLIĞINA DAİR DEĞERLENDİRMELER

2014 sonrası Türk yargı sisteminin bağımsızlığına ve hakimlik-savcılık teminatına dair düzenlenen [AB İlerleme Raporları](#), [BM Komite ve Komisyon Kararları](#), [Venedik Komisyonu Kararı](#), [AİHM içtihatları](#), [MEDEL ve diğer Avrupa hakim ve savcı örgütleri raporları](#),

uluslararası [insan hakları örgütleri rapor](#) ve değerlendirmeleri birlikte incelendiğinde, yargının üzerinde siyasetin yoğun bir etkisinin olduğu, hakim ve savcıların atama, nakil ve yetkilendirilmelerinin şeffaf ve denetlenebilir olmadığı, iktidar aleyhine karar veren hakim ve savcılarının görev yerlerinin değiştirildiği, haklarında disiplin soruşturması başlatıldığı veya ihraçlarına karar verildiği; yapılan yasal düzenlemeler ile yargının işleyişine doğrudan müdahale edildiği, siyasi yönü bulunan soruşturma ve yargılamalarda AİHM içtihatları ile somutlaşan ve çerçevesi çizilen ilke ve usullere riayet edilmediği anlaşılmıştır.

Hukuka uygunluğu tartışmalı delillere dayalı olarak, gerekçesiz şekilde verilen tutuklama ve tutukluluk devam kararları ve bu kararlar neticesinde uzunca süre başvurunun tutuklu kalması ile kararda yer verilen ön kabuller birlikte değerlendirildiğinde söz konusu yargı mensuplarının önyargılı, taraflı ve ayrımcılık temelli bir yaklaşım sergiledikleri konusunda tarafımızda kuvvetli bir şüphe oluşmuştur.

Verilen kararların Ceza ve Ceza Yargılama Hukukunun temel ilkelerine tamamen aykırı olduğu, karar veren hâkim ve savcılarının verdikleri kararlarda başvurucuya atfedilen suçun yasal şartlarının oluşup oluşmadığına dair değerlendirmelerden ziyade, başvurucunun ideolojisini, dini görüşünü, ait olduğu sosyal grubu, ırkını ve/ya siyasi tercihlerini gözönüne aldığı, böylece yargıçların objektif ve sübjektif bağımsızlıklarını, savcılarının ise tarafsızlıklarını kaybettikleri konusunda Kurulumuzda kanaat oluşmuştur.

IV. KARAR VERENLERİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNUN DEĞERLEDİRİLMESİ VE SONUÇ:

Başvurucunun talebi doğrultusunda yapılan inceleme sonucunda, söz konusu kararların uluslararası insan hakları hukuku çerçevesinde kabul edilen ilke ve gereklilikleri karşılamadığı, bu nedenle söz konusu kararların hukuken meşru ve kabul edilebilir, sonuç doğuracak nitelikte olmadıkları Kurulumuzca değerlendirilmiştir.

Yukarıda yer verilen gerekçeler ve kabule göre, soruşturma ve/ya yargılama aşamasında Başvurucunun tutuklanmasına ve/ya tutukluluğunun devamına karar veren hâkim ve savcılarının muhtemel hukukî sorumlulukları Kurulumuzca aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

A. Ceza Hukuku sorumluluğu:

- a. Yukarıda isimleri yazılı yargı mensubu hâkim ve savcılar hakkında, hukuka aykırı yöntemlerle, hukuken geçerli bir delil olmaksızın ve gerekçesiz tutuklama kararı vermek ve/ya devam ettirmek suretiyle TCK'nun 37. maddesi yollamasıyla TCK'nun 109/1; 109/2; 109/3-b, c; 109/4 maddelerine temas eden **KİŞİYİ HÜRİYETİNDEN YOKSUN KILMA SUÇU** nedeniyle soruşturma yapılması gerektiği,
- b. Adı geçen hâkim ve savcılarının, başvurucuya yönelik kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu; siyasal saiklerle ve mağdurla birlikte toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlediklerine dair haklı nedenlerin bulunduğu gözönüne alındığında TCK'nun 77/1-d maddesine temas eden **İNSANLIĞA KARŞI SUÇ** bağlamında soruşturulmaları gerektiği,
- c. Dosya bağlamında şartları oluştuğu takdirde adları geçen yargı mensuplarının;
 - Konut dokunulmazlığının ihlali (TCK md. 116)
 - Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi (TCK md. 121)
 - Nefret ve ayrımcılık (TCK md. 122)

- Haberleşmenin gizliliğini ihlal (TCK md. 132)
- Özel hayatın gizliliğini ihlal (TCK md. 134)
- Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme (TCK md. 136)
- Verileri yok etmeme (TCK md. 138)
- Resmî belgede sahtecilik (TCK md. 204)
- Resmî belgenin düzenlenmesinde yalan beyan (TCK md. 206)
- Görevi kötüye kullanma (TCK md. 257)
- Kişilerin malları üzerinde usulsüz tasarruf (TCK MAD md. DE 261)
- Suç uydurma (TCK md. 271)
- Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs (TCK md. 277)
- Suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme (TCK md. 281)
- Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs (TCK md. 288)

Suçlarından sorumlu olabilecekleri,

B. Disiplin Hukuku sorumluluğu:

Anayasa ve uluslararası sözleşmelerden kaynaklı yükümlülüklerini yerine getirmeyen yukarıda isimleri yazılı hâkim ve savcılar ile Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi üyeleri hakkında Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından meslekten ihraçlarını konu alan bir disiplin soruşturması yapılması gerektiği,

C. Özel Hukuk sorumluluğu:

Başvurucunun uğradığı maddi ve manevi zararları bağlamında Devlet aleyhine ulusal ve uluslararası yargı mercileri nezdinde açılacak davalar sonucunda ödenmesi kuvvetle muhtemel tazminat miktarlarından yukarıda isimleri geçen hâkim ve savcılarının rücuen sorumlu tutulmaları gerektiği,

Sonucuna varılmıştır.

Vardığımız sonuca, isimleri yazılı hâkim ve savcılarının gıyabında varılmıştır.

Söz konusu yargı mensupları, kendileri veya temsilcileri vasıtasıyla değerlendirmelerimize ve vardığımız sonuca itiraz etme hakkına sahiptirler.

Böyle bir itiraz gerçekleştiğinde, yapılan itirazı ve sunulan bilgi ve belgeler kamuoyu ile paylaşılacak ve yaptığımız değerlendirme ve tespitler yeniden gözden geçirilerek tamamen veya kısmen değiştirilebilecektir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

ÜYE

ÜYE

ÜYE